

Ladislav Babić

Put svega živog

Pojavili smo se u točki *Alfa* i ma kojim putem krenuli, neumitno će nas dovesti do točke *Omega* koju ogromna većina ne izabire svojevóljno. Početak je slučajna, sredina posve neizvjesna, a kraj je za sve nas predodređen. Cijeli ljudski život smješten je između jedne slučajno i druge, determinirano određene točke bitisanja – života i smrti. Već malo odraslije dijete postaje svijesno nekih životnih ciljeva kojima će nastojati stremiti u dodijeljenom mu vremenu. Sekica želi biti profesorica, frizerka ili manekenka, dok bracu više privlače nogomet, mornarica ili automehaničarski zanat. Stasajući fizički i intelektualno, više puta ćemo promijeniti mišljenje, no gotovo nesvijesni toga – uz pomoć društva koje postavlja pred nas baš i ne svojevóljno izabrane zadatke - čvrstu u nama virtuelni markeri kojima nastojimo stremiti tijekom življenja. Jer, ima ih mnogo, i nisu svi vezani uz profesiju koja osigurava kruh naš svagdašnji – nekima da uzmognu ostvarivati svoje prioritetnije zamisli, dok će se drugi cijelim bićem posvetiti njenim ljepotama, izazovima i tajnama.

U našem svijetu smatramo kako je najkraća udaljenost između dviju ne suviše udaljenih točaka dana segmentom pravca. Doduše, postepeno shvatimo da iz polazišta u dolazište možemo doći ne samo slijedeći ravnu prugu duljine petnaestak kilometara, već i tako da krenemo u sasvim suprotnom smjeru – obilazeći cijelu zemaljsku kuglu. A možda odaberemo i neki posve krivudavi smjer, koji će nas tek desetljećima kasnije dovesti kamo smo nakanili. Ima bezbroj

načina dolaženja iz staništa do mjesta kuda želimo. A život, život je još višestruko kompleksniji. Sve što postoji u svemiru nalazi se u uzajamnim međudjelovanjima; sve djeluje na sve ostalo, i sve ostalo uzvraća svoje djelovanje. Izuzmemo li prirodne zakonitosti i nesretne slučajeve, sudbina čovjeka ponajviše je određena – osim vlastitim karakternim i intelektualnim osobinama - međudjelovanjem sa ostalim ljudima, i sa uslovima ugrađenima u društvo koje zajednica izgrađuje. Intelektualne sposobnosti, čvrstoća kataktera te naum koji slijedimo, nalaze se razapeti između harmoničnih i kolizijskih odnosa sa zajednicom kojoj pripadamo, ali i sa podjednakim relacijama među našim najbližima – roditeljima, braćom i sestrama, rođacima i prijateljima.

Pretpostavimo da ste odlučili studirati matematiku i posvetiti se znanstvenom radu. Teorijski, sve je više negoli jednostavno. Morate biti (odnosno, vaši roditelji) dovoljno potkoženi da upišete studij, dakako, ako ste prije toga položili prijemni ispit. Dajete li godinu za godinu, nakon četiri-pet godina ostvarili ste početni dio svog sna – postajete inženjer matematike (iliti, po bolonjskom procesu – 'bakalar'). Svijetla i otvorena budućnost mami vas svojim neodoljivm osmijehom! Rekoh, teorijski. Što ako ste u međuvremenu shvatili – a ljudska vrsta sve shvaća tek s većim ili manjim kašnjenjem – da je studij prezahtjevan za vas? Za početak, revidirat ćete svoje ciljeve; nastavnički smjer je nesrazmjerno lakši od stručnoga. Dobro, baktat ćete se doživotno s tuđim klincima, ali ipak ostati u području koje vas je primamilo pa ćete ga onako ljubiteljski moći pratiti. Konačno, dragi Bog je kriv što vam nije dao dovoljno pameti, a nije da vam baš ništa nije udijelio.

Nekako spontano odlučiš slijediti savjet *Konstantin Kavafija*, ma i nikada ne čuo za njega, i učiniti *Ono što možeš*:

Ako baš ne možeš od svog života

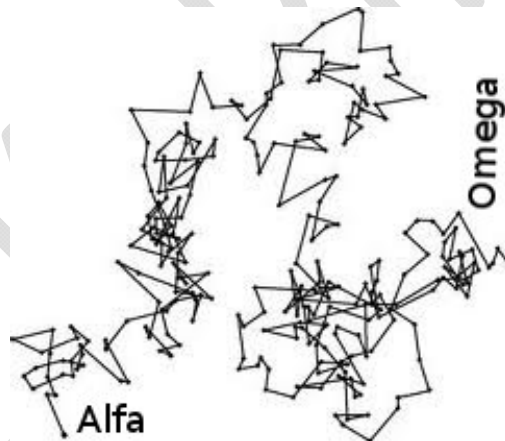
da učiniš ono što hoćeš,

pokušaj bar da postigneš

ono što možeš:...

I upravo kad pristadoste malčice skrenuti sa zadanog si pravocrtnog puta, grom iz vedra neba (ne, nitko vam nije umro, ne daj Bože) - *Ona!/On!*. Kažu da ljubav pokreće svijet, a vaš se ne samo pokrenuo već i preokrenuo, tako da će nastavničko zvanje morati nešto pričekati – bar dvije-tri izgubljene studentske godine. No, *čovjek snuje, a Bog određuje!* Poslao vam je glas u obliku sitniša dugačkog pedesetak centimetara, tri do četiri kile težine, bez dugmeta za utišavanje, nezajažljivo proždrljivog i konstatno upišanog i ukakanog. Ako se može državni proračun revidirati dva tri puta godišnje, što vi ne biste mogli svoje životne odluke? I, krenete trbuhom za kruhom – svojim, njenim i potomčevim. Već ste dobrano skrenuli sa rute koju ste nekoć zacrtali, i k'o za vraga – na tom putu opet *Ona/On!* Ah, ne ona prva, već jedna druga/drugi; kao da vas je čekala/čekao u zasjedi. Kako je teško uspostaviti životnu ravnotežu tako labilnom stvoru poput čovjeka, zar ne? Konvergencija prvog susreta sve više divergira, poput pravaca koji se nakon presijecanja međusobno razilaze, sve dok točka presjecišta ne postane samo daleko, sve maglovitije sjećanje. Nova *Ona/On* inducira do tada skrivene interese koje polako međusobno usuglašujete – jeste li vjerovali da je u vama spavao plesni šampion, fan automobilskih utrka, ljubitelj starina ili seksualni manijak? Sve izgleda savršeno, sjaji uglancanim sjajem od kojega ne vidite zrno propasti ugrađeno u oboje, zrno koje skrivečki klija da bi se pokazalo kada ga već ne možete zatrti. Kao da čovjek, prije no tresne o tlo, svojim padom mora zahvatiti što

više nedužnih bića, gotovo niotkuda pojavi se još jedan mali usranac i popišanac. Sad ste već dobrano zabrazdili od projektiranog smjera svog života; kazaljke svih kompasu vrte se kao lude ne omogućujući odrediti ni položaj, ni smjer u kojem će se stvari dalje odvijati, a da bude “zanimljivije” – do tada mirni narodi vaše države odlučiše pustiti malčice krvi svojim susjedima. Jedni u ubojice, drugi u branitelje, treći u dezertere, četvrti u emigraciju,..., zacrtane trase pojedinaca opet mijenjaju smjerove. Slijedeći svoja lutanja, tek vas je smrt roditelja podsjetila koliko ste vlastitim životom utjecali i na njihovo bivstvovanje, baš kao i oni na vaše – konačno, bez njih ne bi ni vas bilo. Ovisno kako ste podnijeli odlazak svojih najdražih, putanja vam se opet više ili manje korigira. Sve to više ne liči na pravocrtni put, već na bezglavo lutanje od točke do točke, od etape do etape naših životopisa:

Svaka unaprijed donesena odluka, zbog međudjelovanja mnogobrojnih i kompleksnijih od tek nekoliko opisanih, češće ili rjeđe biva promjenjena ovisno o okolnostima na koje nemamo utjecaja ili se ne znamo nositi sa njima. Kod čvršćih i stabilnijih karaktera tih je skretanja manje, kod labilnijih sve više liči na kaotično vrludanje zrnaca peluda pod slučajnim udarcima molekula vode. Život nam se ukazuje kao kompleksno, *Brownovo gibanje ljudskih jedinki*.

Znači li to da je besmislen? Da se ciljevi nikada ne ostvaruju? Da je bezvrijedan? Da iza njega ništa ne ostaje? Općeniti odgovori ništa ne znače pojedincima – svatko od nas mora ih sam iznaći za vlastiti život. Statistički odgovor daje ljudska civilizacija koja, unatoč vrludanjima vlastitih članova i cjeline, kao da ipak slijedi neki razvojni smjer. Na koji način, svima je vidljivo, a kuda - to je isuviše teško pitanje. Koliko to može utješiti pojedince u epopeji vlastitih života, koliko se uspijevaju pronaći u tom statističkom kretanju, koliko su svjesni doprinosa koji mu daju svojim životima, zaista treba njih priuipitati. Ako niste ma i ništa drugo ostavili iza sebe sem svojih potomaka, već je - sa nekog božanskog (ili biološkog) aspekta procijenjeno - vaš život ispunio svoj smisao. Osigurali ste produljenje vlastitog roda i vrste, pa nek se i oni malo bakću sa nevoljama koje su i vas snalazile u životu! I dok se preispitujemo, na putu od svog slučajnog začeca do neumitnog nestanka sa spiska stanovnika svijeta, makar povremeno se prisjetimo *Kavafija*:

*Ako baš ne možeš od svog života
da učiniš ono što hoćeš,
pokušaj bar da postigneš
ono što možeš: ne unižavaj ga
prečestim druženjem sa svetom,
silnim izlascima i razgovorima.*

*Ne unižavaj ga razbacivanjem,
čestim razvlačenjem i izlaganjem
svakodnevnoj gluposti
veza i susreta*

da ne postane dosadan kao da je tuđ.

DIOGEN pro culture magazine & DIOGEN pro art magazine -ISSN 2296-0929; ISSN 2296-0910

Publisher Einhorn Verlag, Kusunacht, Switzerland

E-mail: contact_editor@diogenpro.com / WWW: <http://www.diogenpro.com/>

Ali imajmo uvijek na umu da su i ti, za nas tuđi životi, nečije osobne, neprocjenjive vrijednosti na koje i mi djelujemo načinima svojeg postojanja, kao što su oni djelovali na nas. Odvajkada do vječnosti, čini se da je to put svega živog.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>

NEKOPRATI